

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajut6riale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu s6u 2 1/3 galbini mon. sunat6ria.

Anulu XXXV.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 19.

Brasiovu 16/4 Marte

1872.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Anonimitatea in diaristica.

Domnule Redactoru! Ac6sta inca este una din acelea cestiuini, asupra careia ar' trebui se ne intielegemu si noi romanii, d6ca voimu se figuramu cu diaristic'a n6stra roman6sca alaturea cu diaristic'a celorlalte pop6ra.

S'a mai scrisu si pana acum cate ceva in ac6sta materia, d6ra tocma aceia despre cari se presupunea ca pricepu lucrulu, n'au voit'u se intielega. De aici apoi au urmatu chiaru si in tempulu mai de inc6ce cateva neplaceri f6rte mari, care in unele casuri au mersu pana la hostilitati personali.

In tierile libere, la pop6rale matore, care -si au educatiunea loru politica sanet6sa, ori-ce diariu politicu de unu renume 6re-si-care, au ajunsu la acelu renume mai vertosu prin impregiurarea, ca elu reprezenta nesce principia politice si sociali bine definite, si este organulu vreunei partite, alu unei societati de 6meni, cari sciu ce voliescu si -si au tient'a totud6un'a inaintea ochiloru. In t6te acelea casuri diariale politice au atributiunile unoru institute politice, 6ra redactorii si colaboratorii loru suntu apr6pe numai ecsecutorii vointiei publiculu, care le sustienu s6u prin abonamente, s6u si prin subventiuni estraordinarie, in casu candu publiculu, s6u membrii partitei cutareia voiescu se aiba unu organu propriu de publicitate, s6u mai amplu, mai copiosu, s6u mai elegantu.

Considerate asemenea diarie c6 institute politice, publiculu nu mai intreba, cine scrie in trensele, ci cauta numai, ce si cum se scrie. De aici p6te observa ori-cine, ca in diariile mari europene libere nici unu articlu scrisu in materia politica nu e subscrisu de nimeni, nu porta nici una firma a vreunui individu, ci t6te esu sub unic'a firma, 6ra aceea este titlulu diariulu, apoi sune acela ori-sicum. De aici apoi vene, ca ori-ce omu luminatu intreba: Ce opiniune are de ecs. „Times“, „Herald“, „Morning-Post“, s6u cum judeca in cutare cestiuine „Journal de Debats“, „Independence belge“, „Augs. Allgemeine Zeitung“, „Presse“ etc. etc., 6ra nu ce dice Aronu, Vasilie, Petru, Pavelu, cum se intreba pe la noi.

Cu totulu altmentrelea se intempla in staturi despotice si semi-despotice, cum si la pop6rale crescute despoticesce si sub priveghiare politien6sca. Sub domni'a lui Napoleon III. 6ra lege, care oblig6 pe toti redactorii si colaboratorii tuturor diarielor din Franci'a, c6 se subscrisu totu ce scriu, inca si estrasele pe care le facea din alte diarie straine. Sub domni'a generariloru Welden et Kempen c6 ministrii de politia in Austri'a, redactorii 6ra strinsu obligati, c6 ori-candu li s'ar cere, se arate numele colaborat6rilor si corespondentiloru, si se submita manuscriptele loru in man'a politiei statului. Ac6sta specie de terorismu bizantinu avea de scopu c6 se disgaste si se infrice pe t6ta lumea, pentru c6 se nu mai scria nimeni nimicu, si pre catu se p6te, diaristic'a politica se fia degradata la conditiunea foiloru de anuciuri, in care se publica vendiari de realitati si de marfa, de ape mirosit6rie,

sulimane etc., cum si comedii si spectacule de jucatori pe fune si de maimutie. Redactorii si literatii in genere 6ra considerati si tractati mai preste totu c6 clasa cea mai de nimicu a 6menimei. Demagogi, rebeli, complici cu banditii, 6ra numiti de catra politiani si procurori; avertisementele curgea c6 ploia (cum au cursu la noi pana in 1868/9) temnitiele 6ra impoporate de ei*).

Se pare intru adeveru ca educatiunea politica, s6u mai dreptu vorbindu, educatiunea politien6sca, supravegiata de multimea denunciantiloru platiti si neplatiti din tempulu absolutismulu si alu semiconstitutionalismulu s'a prefacutu la unii 6meni in ad6u'a natura, care se mai pastredia si sub absolutismulu constitutionale, sub ac6sta sistema plina de contradiceri aprige si flagrante. Numai de aici se p6te esplica, cum de ecs. „Kelet“ (Orientulu), f6i'a ofici6sa din Clusiu, cum „Hermannst6dter Zeitung vereinigt mit dem Siebenb6rger Boten“ si alaturea cu acestea, d6ue diarie romanesci, se intreba la t6ta ocasiunea, ca cine va fi scrisu cutare articlu, cutare corespondentia si cele reflexiuni etc.

In unele casuri acelea diarie mergu cu a loru cutediare asia departe, incatu elu afigu cate unu nume intregu, la unii articlii publicati in alte diarie, 6ra nu intru ale loru, 6ra apoi voliendu a-si face reflexiunile loru, pucinu cauta la ceea ce s'a scrisu si cum s'a scrisu, ci mi se apuca de pers6n'a pe care o au in prepusu (in suspitiune), si apoi — tienete baiate, vediuramu cu ochii nostrii, cum o patira c6 Don Quixotte.

Cum se calificamu una asemenea procedura de publicisti? Este ea 6re numai productulu unei curiositati femeiesci?

Se p6te ca la unii se fia si numai atata; inse asemenea curiositate nu este demna de barbati seriosi.

S6u ca acea procedura este unu fetu alu abderitismulu? Nu st6 scrisu nicairi ca grecii din antic'a Abdera, cei cu idei intortocate, se fia tramisu colonii pana in Daci'a, precum a tramisu Rom'a; se scie inse ca t6te pop6rale -si au pe ab-

*) Pre catu tempu domnise legea martiale in Vien'a, s'au supresu (sugrumatu) acolo 172 de diarie; ce e dreptu, unele din acelea nu facea nici catu una pipa de tabacu. In 1850 arestara inca si pe fostulu ministru Schwarzer, pentru unu articlu f6rte innocente, de care dela Solferino inc6ce poti citi diece mii. Generariulu Welden vorbea despre redactori si in genere despre literati si publicisti c6 de lapedaturele 6menimei. Directorulu seu de politia din Vien'a, Weiss von Starkenfels, cerea mereu in 1852 dela ministeriu permissiunea c6 se impusce macaru numai 12 redactori. „Ich lasse nur zw6lf Journalisten diese Nacht arretiren und n6chsten Mittag coram populo in dem grossen Durchgangshofe des Polizeigeb6udes am Peter f6silieren, deren Namen nebst Hinrichtungsprotocollen dann am folgenden Morgen in der Wiener Zeitung an die Spitze des amtlichen Theiles kommen m6ssen — und das ganze Geschrei hat ein Ende.“

Acelasi tiranu spurcatu disese catra unu publicistu: „W6ren Sie ein Schuhflicker, so w6ren Sie ein n6tzliches Mitglied der Gesellschaft, als Schriftsteller aber haben Sie nichts in Wien zu suchen.“ Totu in acelea tempuri avea datina se dica ministrulu principe Felix Schwarzenberg (mortu Aprile 1852): „Die Leute m6ssen gehorchen, Steuer zahlen, und wenn sie ein Extravergn6gen haben wollen, m6gen sie in die Kirche gehen.“ (Walter Rogge, Oesterreich von Vil6gos bis zur Gegenwart. 1 Bd. pag. 64 etc.)

deritii loru, 6ra in tierile locuite de romani, unguri si teutoni, tocma nu se simte lipsa de abderiti, mai curendu unu prisosu. Fia curiositate femeiesca, fia abderitismu, d6ra atata se p6te afirma fara nici unu pecatu, ca dorinti'a unoru redactiuni manifestata pe facia, de a strabate in secretele colegiloru, de a descoperi pe colaboratorii si pe corespondentii loru, mir6sa f6rte tare a denunciatuione, a spionagiu, demnu de „Mouchards“, „Vertraute und Spitzel“ din Vien'a, Parisu, Petropole etc. Frum6sa vocatiune, nobile ocupatiune! Unde mai remane inca si blamagiulu de care dau, candu ei numescu de auctori ai cutaroru lucrari diaristice pe unii 6meni, 6ca asia cu d6ra si p6te, si d6ca ei cauta si numescu pe cate unu corespondente de ecs. dela Brasiovu s6u dela Bucuresci, pre candu aceia p6te ca stau de vorba cu ei la vreo petrecere, casina, cafenea, conversandu unii cu altii cum se cade. Nu cumva ne-amu reintorsu la tempurile cele de auru ale unoru 6meni c6 Edvardu Bach, Chavanne, Schelker, Heidt6, Bogdani, Koller-Stadler, Grimm, Dietz et Comp.? 6ra in Ungari'a la dilele lui Haynau, Attems, ori macaru Benedek? Se scie bine ca si acuma suntu destui „Spitzel“; d6ra apoi tocma unii redactori se se amestece in profesiunea unui Bog6athi et Consortes? Pana la atata uita de sine pasiunea de partita s6u de ura si de urgia personale? Minunatu testimoniulu de tolerantia pe terenulu politicu.

Adica ce vreu aceste redactiuni? C6 fiacare se subscrisu ceea ce publica? Apoi cautati rogu-ve, tocma la susu numitele diarie, ca anume articlii loru in materia politica mai nici odata nu suntu subscrisi de nimeni. D6ra mergeti numai, de ecs. la Steinhausen in Sibiu de lu intrebati, ca cine scrie in „Herm. Ztg.“, care profesoriu, care amplotatu, care literatu. Mi se pare ca v'ar sc6te pe usia afara, si prea bine v'ar face. Cine ce are cu redactorii si cu colaboratorii lui? S6u d6ra s'a publicatu vreo vatamare de on6rea cuiva? 6ca tribunululu, 6ca si Jury, m6rga se-si c6ra satisfactiune. D6r' apoi redactorii dela „Herm. Ztg.“ ce au se caute prin pulpitu redactiunei dtale?*) 1) Ca d6ra n'au misiuneu dela politia de statu, precum avuse „Siebenb6rger Bote“ in Decembre 1849, candu ceruse c6 br. Wohlgermuth se spendiure pe membrii comitetulu romanescu, pe prefectii si tribunii cati mai remasesera in vi6tia scapati de furcile si de glontiele unguresci. —

T6ta lumea scie aceea ce in dilele trecute se recunosc6 si in diet'a ungur6sca de nou, ca adica marele principatu alu Transilvaniei mai st6 inca totu sub legi exceptionali, sub legi martiali, adica sub despotismu. Inse si afara de ac6sta, toti redactorii sciu si trebue se scia, ca in Transilvani'a mai au inca val6re legile penali austriace; totu ei sciu si trebue se scia, care este cuprinsulu §§-loru 19, 26 pana la 30 si mai vertosu 65 din acelu codice penale (Strafgesetzbuch). „Dati-mi trei cuvante scrise de ori-ce individu, cu ori-ce intielesu va voi elu; 6ra eu cu acelea voi fi in stare se i midulocescu condamnarea la furci“, a disu odeni6ra ministrulu si cardinalulu Richelieu, carele c6 despotu ce 6ra, sciuse mai bine decatu ori-cine ce in-

*) „Hermannst6dter Zeitung“ Nr. 50 din 27 Februaru.

1) P6te de pe stele, ori din ventu, d6r' pulpitu tiene secretulu Redactiunei. Nu sci? — R.

semna potestatea discretionaria si legea cu nasu de cera. Dupa § 66 póte baga in dilele nóstre oricare procuroru pe ori-ce individu in ori-ce casu, in fundulu temnitiei, pre catu tempu ii va placé lui. Se nu-mi diceti ca acum avemu si noi Jury; amu cuvente tari cá se nu recomandú nimeni protectiunea juratoru din Transilvani'a.

Unele redactiuni se mira ca nu le venu corespondentie de prin tienuturi. Se se mire si nu prea. Déca se afla chiaru dintre redactiuni, caroru le place a denunciá, prea adesea numai pe unu prepusu vanu, pe corespondentii altoru redactiuni, atunci lasamu se judece ori-cine urmarile. Suntu si la noi multi ómeni iubitori si de adevéru, si doritori de a lumina pe publicu cu informatiunile lor, déra suntu prea pucini ómeni independenti in totu respectulu, séu inca atata de largi la anima, incatu se se póta determina de a-si espune persona la critice si chiaru injuraturi. Functionariloru parte le este interdisu, parte li se iè fórté in nume de reu, in casu candu scriu la vreunu diariu, si avut-amu ecsemplu, unde numai prepusul in care au caduutu unii si altii in acestu respectu, a trasu asupra-le urgi'a superioriloru. Cu preutimea inca nu stá multu mai bine. Déra inca unu oficiariu din armata! Ar' fi vai de capulu lui. „Es muss gemeldet werden.“ Acuma pasa-mi-te de numesce pe unulu si pe altulu, denuncia'lu, ca scrie asia si pe dincolo. Nici macaru lucruri curatu literarie, nici chiaru anecdote inocente nu voru mai cutedia se ve tramita. (Fóia nóstra crutia totu. R.)

Nu faciuu aceste observatiuni spre a-mi ascunde si apara person'a mea. Alte furtune, alte uragane au trecut presté capulu meu. Cunoscú bine sistem'a de predilectiune domnitória in Transilvani'a, botezata de sasi „Verdächtigungssystem“. Nu-mi pasa de ea; de aceea m'a-siu subscie ori-si candu, la ori-si ce va esi din pen'a mea. Cu tóte aceste punu asta-data conditiune unica: Din diu'a in care se voru subscie cu numele si connumele loru intregu, toti aceia, cari m'au denunciatu pana acuma, cu temeiu fara temeiu, pe mene si pe altii, in „Hermannstädter Zeitung“, in „Kelet“, „Albin'a“ etc., se -mi publici si dta, ori-ce voi mai scrie in Gazeta, cu numele si connumele meu intregu; éra déca nu, inca nu.

Alu Dtale s. c. l.

Din comitatulu Tardel.

(Capetu.)

„Ilustrissime domnule comite supremu! Onor. comitetu comitatense! Insinuandu si eu pentru 1-a óra in acestu comitetu o propunere, ve marturisescu domniloru, ca nu fara sfiala -mi liau libertate a ve ostení pre cateva momente atentiunea; si déca indulginti'a dvóstra nu m'ar incuragiá, abia a-si cutediá a pledá in o cestiune atatu de importanta precum e aceea, despre care voiescu a vorbi, speru inse dniloru, ca defectele elocintiei le va supleni simplicitatea adevéruului. E unu tristu adevéru, ca Transilvani'a in privinti'a culturai si instructiunei publice se afla in o stare catu se póte de deplorable; mai simtitu e reulu in privinti'a scóleloru elementari si a instituteloru mai inalte, ceva mai bine stamu cu scólele midiolócie. Nu voi se me demitu dniloru in espunerea detaliata a reului nici in espunerea midiolóceloru, prin cari cugetu, ca s'ar poté evitá reulu, fiinduca acest'a de o parte ar'pretende unu discursu de mai multe óre, de alta parte ar' fi o incercare presté poterile mele, me restringu a indrumá inse cu totu respectulu la datele oficióse statistice pre acei dni, cari dóra ar' dubitá despre adevéruulu asertiunei mele, acele frundiarindule se voru convinge, se voru poté convinge, ca abia 40% frecuentéza scólele elementari, in privinti'a scóleloru midiolócie, dupa cum premiseiu, stamu „ceva mai bine intru atata, incatu in Transilvani'a ne potemu lauda cu 29 gimnasia inferiori si complete la olalta luate, dér' rezultatulu acesta bunisioru inca sufere reducere prin acea impregiurare, ca acei 200 teneri, ce voru fi absolvandu pre fiacare anu cu pucina esceptiune, din lipsa instituteloru mai inalte pentru diversele ramuri, precum si din lipsa midiolóceloru materiali, suntu siliti séu a-si intre-rumpe studiulu, séu ne avendu alte institute mai inalte suntu siliti póte in contra chiamarei si a pre-

gatirei loru a-si completa studiulu la facultatea de dreptu din Clusiu séu Sibiu; ca acésta se intempla in detrimentulu culturai mai inalte, ne potemu convinge usioru, mai alesu dupa ce scimu, ca aceste facultati de dreptu nici departe nu suntu in stare a satisfacé pretensiunile de cultura ale unei tieri cá Transilvani'a. Se fu bine intielesu dniloru, prin acesta nu voiescu se invinovetiescu nici decatu pre profesorii respectivi, cari dupa cum amu avutu onóre ai cunósce suntu ómeni destulu de destepti si harnici, ci voiescu a constata numai, ca facultatile nóstre de dreptu adoptandu si sustienendu si pana adu sistemulu de inveniamentu ereditu dela nefericitulu absolutismu, frecuentatorii aceluora nu -si potu castiga cunoscintiele ce se receru dela unu omu, care sta pre nivoulu culturai moderne. Necesitatea unei universitati in Transilvani'a nu o mai trage la in-doiéla nici celu mai din urma docente comunale; opiniunea publica s'a manifestatu in privinti'a asta intr'unu modu destulu de eclatantu, atatu in diurnalistic'a din Ungari'a catu si Transilvani'a. Atatu cu catu si connationalii mei, asia credu, ca nu mai cu bucuria au intielesu, ca regimulu constitutionalu ungurescu anesuratu asteptariloru comune e resolutu a introduce in tempulu celu mai scurtu reformele celea mai salutari pre terenulu instructiunei publice, si in deosebí ne amu bucuratu, aflandu, ca infiintierea universitateru din Clusiu nu va fi pentru tempu indelungu unu piun desiderium. Dér' pre catu ne amu bucuratu, ca dupa lunga asteptare in fine voru fi si tenerii nostri in pusetiune a-si termina studiele mai inalte aici in patria, pre atata ne amu intristatu si mahnitu aflandu, ca in proiectulu universitateru interesele nóstre nationali suntu nesocotite, si anumitu, ca nici prin o litera macaru nu se garantéza, ca pentru tenerii romani se voru preda scientiele respective si in limb'a materna, fara care, spoiala dá, dér' adevérata cultura nu se póte castiga.

Pentru evitarea acestu reu, si in credintia, ca dvóstra inca nu voiti a monopolisa scientiele, luandu in considerare servitiale, ce prestamu statulu, -mi liau libertate a propune, cá comitetulu comitatense se faca representatiune catra cas'a obligatoru, prin care aceea se se róge, cá la infiintia universitateru din Clusiu studiale se se propuna in limb'a romana, si astfelu in modu facticu ati arata, ca consimtitu cu marele patriotu Deák Ferencz, candu dice: Mind az, a mi a tudományos miveltésget előmozdítja, anyira fontos a nemzetre nézve, hogy az ezek iránti részvétlenség, csak fonák egyoldalúságnak lehet eredménye s kétségtelenül véték a haza ellen. — Acesta propunere de si a fostu sustienuta cu tóte poterile de romani si 1 unguru, de si Dr. Ratiu afirma, ca pentru primirea ei nu se mai recere nici o consultare ulterióra, de si intréba pre congregatiune, ca este justu, cá presté 3 milióne de romani in Ungari'a se aiba si limb'a romana de limba a propunerei la universitatea din Ardéu? de si invita congregatiunea, se se esprime, ca densa consimte si afla de drépta propunerea, totusi aceea nu a fostu primita fara s'a transpusu comisiunei permanente spre studiare.

Fiinduca universitatea din Clusiu se va infiintia in Octobre anulu curente si fiindu figurarea si a limbei romane cá limb'a a propunerei, o consideru si eu de intrebare vitala, mi liau volia a atrage atentiunea diurnalisticéi romane, a tuturor inteligentiloru romani, precum si a deputatoru romani dela diet'a din Pest'a, se nu incete a lucra cu tóte poterile diu'a nóptea intru acolo, cá limba romana inca se fia primita de limba a propunerei. (Éra prin tóte congregatiunile se se faca asemenea propuneri, pentrucá comitatele, ele se pasiésca la locurile mai inalte pentru ea, cá se nu ne blasteme viitorimea, ca n'amu miscatu si din diosu tóte. R.)

Despre organisarea comunelor. Totu cu acesta ocasiunea nu potu face se nu scriu ceva si despre organisarea comunelor, care este de celu mai mare interesu pentru romani, de aceea ar' fi de doritu, cá fiacare romanu se cunósca perfectu legea comunala, ca-ce precum amu observatu stapanii nostri voiescu a organisa astfelu comunele, cá formandu 3—5 comune unu complexu de comune cu unu notariu cercuale, se-si asecuredia infuinti'a (suprematia?) pana si in colib'a celui din urma tieranzu, si acésta cugeta a o esopera mai cu sém'a prin aceea, ca voru midiolóci a se alege notari cercuali totu de calibrulu loru, si atunci lipsiti de drepturile politice, rapindunise autonomi'a tieriei, scurtati in celu mai nerusinatu modu cu alegerile amplotatoru comitatensi, precum si cu denumirile oficialiloru si judiloru dela tribunalele regesci, se nu ne mai remane nici chiaru poporulu de pre sate neexploatare de infuinti'a loru machiavelistica. E de lipsa dér' pentru a scapa incatava de acesta in-

fluintia, cá fiacare comuna romana pre basea § 20 din legea de nationalitati se-si decreteze limb'a romana de oficiósa pentru tóte afacerile comunali, si acésta decisiune se o faca cunoscuta oficialatulu comitatense.

Comunele romane, cari au decretatu pana acum limb'a romana de oficiósa au procedatu in modulu urmatoriu:

„Comun'a N. N. pre basea § 20 din legea nationalitatiloru au decretatu in siedinti'a sa de adi limb'a romana de limba oficiósa pentru tóte afacerile comunali, si a decisu totu odata, cá acestu con-clusu se se aduca la cunoscinti'a oficialatulu comitatense cu acea rogare, cá oficialatulu comitatense se impuna tuturoru amplotatoru, cari stau in atingere cu comun'a, cá se implinésca intru tóte acelu concludu.“

In fine inchiau cu acea observare, ca comunele romanesci de tempuriu se se ingrigésca a se anecta astfelu cu alte comune, cá prin acea anectare se nu li se periclitaze nici decatu interesele nationali, ci din contra se póta la tempu a-si alege si notari cercuali din sinulu loru. In sperantia, ca catu mai ingraba ve voi poté tramita unu estrasu romanescu din legea comunale primiti asecurarea deosebitei consideratiuni dela alu dvóstra scl. —

Organisarea in comitatulu Albei Inferióre.

De óre-ce pana acum nime n'a descriu organisarea acestu comitatulu, se incepemu de unde amu fostu lasatu.

In siedinti'a comitetulu tienuta in 7 Nov. an. tr. s'au defiptu alegerile membriloru comitetulu pre 11 Dec. tr. in tóte cercurile alegatoriá deodata, si din acelu minutu (7 Nov.) conducatori maghiari au si inceputu a misca tóte, cá se reésa nu numai cu maioritate, ci chiaru cu **totala escludere a romaniloru**, ce li a si succesu de minune, ajutati fiindu prin presiedintiá comisiunei culegatorié de voturi, fiindu aceia — afara de 2 — toti maghiari, ma chiaru presiedintiá au facutu mai multu pentru delaturarea romaniloru, tparindu cedule cuprindietórié de singuru maghiari, si acele **Impartlendule prin — szolgabírai — cari stá la usi'a** localulu, unde se culegea voturile — cá totu atatia haiduci, si candu intrá bietulu votisante, **velle, nolle** ei puneu cedula in mana cu indrumare: „merge moi si da la d. prézes“. — Si cine se se opuna omnipotentulu szolgabírau? candu unulu — V. M. — a promisú chiaru consiliariulu in pensiune si advocatu N. Gaetanu, — „ca de nu va parasi curtea, unde se culegu voturile, i va arunca tioluru pre capu, si lu va pisá „megpokroczatom“ !!!

Pre langa astfelu si alte asemenea viclene uneltiri au trebuitu negresitu se cada romanii. Asia au caduutu in cerculu Úiórei, unde a fostu presiedinte vestitulu democratú si liberalistu advocatulu Pávai V. Elek — nealegunduse nici unu romanu; au caduutu in cerculu Aiudulu, unde din „gratia“ s'a viritu intre 24 membri si „unu romanu rene-gatu“ — au caduutu in cerculu Vintiului, nealegunduse nici unu romanu; — in cerculu Pocié séu Vingardu, unde din „gratia“ s'au alesu 2 romani, asia din **4 cercuri** avemu „2 romani, si 1.. nu sciu ce.“

In cercurile Albei Iuliei si Ighiu inse au fostu maghiarii mai loiali, si -mi place a crede, ca asta a aternatu dela presiedintiá Nicolau Siandoru de Vistu si Antoniu Fogarasi, ca-ci in ambe aceste cercuri s'au alesu diumetate romani, diumetate maghiari; (cu privire la cerculu Albei Iuliei sinceritatea onora si altora a mersu pana acolo, ca fiindu a se alege 23 membri, au alesu 11 romani si 11 maghiari si cá se nu se faca vreo strimbatate unuia séu altuia, pre celu de alu 23-lea la alesu, care „intre maghiari e maghiaru, si intre romani e romanu) asemenea a facutu si Rosi'a montana alegundu 7 maghiari si 7 romani.

Ce se dicu despre opidulu Aiudu cu 642 alegatori? si cu 2 cercuri alegatoriá? nici mai multu nici mai pucinu decatu, ca „a alesu 38 maghiari“, Aiudulu inse a facutu celu pucinu atata, ca n'a alesu nici „unu Domnu“, ci totu meseriesi de cei mai incarnati „stangacii“.

Dér' mai avemu unu cercu, cerculu Blasiulu cu absoluta maioritate de votisanti romani, si ce a facutu Blasiulu? In contingentulu seu a primitu si 2 neromani — dintre cari unulu curendu dupa aceea a si muritu. Si ce a facutu comisiunea verificatoriá cu Blasiulu? a nimicitu alegerea canoniculu I. Pamfilie si a adv. Dr. I. Brendusianu sub cuventu, ca numele acestora nu se afla in list'a din

1869, cá alegatori, asemenea i a respinsu si comisiunea deciziei pre acesti 2, cu tóte, ca in recursulu loru au documentatu, ca in an. 1869 au fostu alegatori, celu d'antaiu in Clusiu, alu 2-lea in Zarandu, si ca de 2 ani locuiescu in acestu comitatu; dér' ce se faci? alu 3-lea foru de recursu nu este!!!

Dér' se vedemu rezultatulu preste totu. Din 210 membri alesi suntu romani 51, la cari adaugunduse cei cu votu virilu 25 (din 210), resulta sum'a totala de 76 si cá se faca a 5-a parte, ar' mai lipsi inca 8.

Acum déca maghiarii suntu atatu de binevoitori, atatu de drepti, atatu de loiali si liberali facie cu romanii, ce lipsa au avutu ei, cá in 5 ceruri se respinga cu totul pre romani? au nu erau ei asigurati despre maioritate in comitetu prin cei 185 membri virili? déca voiescu ei se le mai créda romanulu vreodata, din una suta baremu una, au nu puteau ei insii midioloci, cá in tóte cercurile alegatória se se aléga pre diumetate romani? cu ce — baremu la parere — mai indulceau baremu pre unii; — dér' nu! (n'au avutu nici atata politica) romanulu nu póte avé locu la mésa cea verde facie cu ungurulu! va veni acusi tempulu, si nu e de parte (Apr. 1872), candu voru voi, cá se mérga romanii la Aiudu si Vintiu, cá se aléga deputatu pre baronulu si pre mari'a sa, ca apoi acestia se voru ingrigi de binele romanului in Pest'a, unde se ciocnescu legile cele salutaria pentru romani, apoi in 5 ani ér' potn siedé romanii a casa, se lucre, se plátésca contributiune, si se créscá fii pentru honved... Populatiunea cottului Albei inf. face 227.254 dintre acestia **187.561** romani, 27.680 maghiari, 10.013 alte nationalitati; — éta dér' ecuitate! 187.561 romani suntu reprezentati in cottu prin 76 — si 27.680 maghiari prin 300 insi, ca-ci 44 suntu evrei si sasi. Atata asta-data in privinti'a compunerii comitetului. —

Si acum se trecemu la alegerea oficialilor.

Pre 30 Ianuaru a. c. si urmatóriele a fostu conchiamatu atatu comitetulu celu vechiu — pentru a-si lua diu'a buna — catu si celu nou, pentru ca primindu frenale guvernareii, se-si incépa si incoroneze lucrurile cu alegerile oficialilor pre 6 ani, adica pre catu tempu va domni si comitetulu.

3—4 septemani inainte de diu'a prefapta se audieá feliu de feliu de combinatiuni, pasisera pre facie 3 partite: guvernamentalá, aristocratica si stangace; cea guvernamentalá voiea se tiena pre toti amplotatii fosti pana acum, si anume in gremiu vice-comitele se fia maghiaru in persón'a judelui primariu Imreh Ferencz, protonotariu romanu in persón'a vice-comitelui Duca; apoi unu asesore la scaunulu orfanale, si din 13 pretori 4 romani; — partit'a aristocratica voiea „totulu maghiaru“ si din „gratia“ vreunu postu secundariu pentru romanii; — partit'a stangace se invoiea — pentru ca nu avea nimica despre ce se dispuna — pre diumetate, si anume v.-comite maghiaru, protonotariu romanu, si asia mai incolo, din 13 pretori 6 romani.

Se apropia diu'a de 30 Ianuaru, ce se faca romanii? cu cine se se aliadie? ca-ci de sene nu potu nimica, 76 facie cu 344. Unulu dintre conducatorii romani G. apucase de -si dede cuventulu de onóre stangaciloru — aiudeni —, cea mai mare parte dintre romani voiea a se lipi de guvernementali, dér' . . . in sfirsitu s'au decisu a proba: ca la ce voru reesi cu democratii, si liberalii stangaci in frunte cu vestitul Pávai V. Elek.

Luandu cunoscintia aristocratii despre unirea romanilor cu stangacii, de locu se unira cu guvernementalii si asia au statu partit'a numita democratica in numeru cá la 130—140 facie cu 280—290 aristocratico-guvernementali. In 28, 29 Ian. se tienura conferintie preliminarie oficíose, la cari participara pana la 200 membri, s'au tienstu si particulari mai multe de diverse colori.

Suntemu in 30 Ianuaru. In cateva minute comitetulu celu vechiu -si iea remasu bunu, cuprinde locul celu nou. Amplotatii -si dau dimisiunea in corpore. Comitele supremu — neavendu acum amplotatii — denumesce de protonotariu ad hoc pre fostulu v.-comite B. Duca. Se pasiesce la alegerea celor 3 membri ai comisiunei candidatórie, si — aristocrato-guvernementalii reesu cu maioritate absoluta. Din acestu minutu a pututu prevedé ori-si-cine caderea romano-stangaciloru, a prevediutu-o si conducatoriulu Pávai, ca-ci a inceputu a siovaí, pre candu romanii se tiena de parola.

Éta unu **ce caracteristica**: pre candu vorbiea cutare stangaciu, romanii lu sustienea, ba adeseori i intrerumpea vorbirea cu „éljen-uri acute“ — din contra candu vorbiea cutare romanu, nu audieai nici unu „éljen stangaciu“ — romanii

totusi si au tienstu cuventulu, dér' nu asia Pávai, care s'a declarat: „ca pre elu nu lu mai obléga legatur'a cu romanii, elu voiesce a fi amplotiatu“, — si de locu s'a si insinuat pentru posturile de protonotariu si fiscalu; n'amu ce se dicu nimicu despre meseriesii aiudeni, cari — afara de vreo cativa interesati — s'au sustienutu pana in fine, dér' acum fara conducatoriulu.

Inca unu **ce caracteristicu**: In 30 Ian. s'a cititu unu telegramu dela cutare conducatoriulu stangaciu din Pest'a de urmatoriulu cuprinsu: „Aliati-ve cu romanii, de veti vedé inse, ca sunteti in minoritate, votati cu deakistii“ — **audita-ti** dloru brasioveni-sibiiiani! **Inca ceva**. Protonotariulu denumitu (Duca) vorbise la cutare obiectu in limb'a sa romana si — **asta i a fostu destulu**, cá se fia trantitu; audiai in tóte partile „nem kel neküunk oláh főjegyző, mit akar a főispán? talán oláhosítani a megyét?!“ (Nu ne trebuie nóa protonotariu oláh, ce vré fspanu? dóra vre a romanii comitatulu?)

Audita-ti dloru! 27.680 maghiari facie cu 187.561 romani, si 10,013 alte nationalitati, au frunte de a eschiamá: „talán nem akarja oláhosítani a megyét“. Seraca lume, cum te . . . mangiescu muscele! unu ce mai multu cá obraznicia . . . totusi romanulu mai crede ungurulu, romanulu da man'a cu ungurulu, cá se mérga mana de mana la — Pest'a, in cazanulu complexulu maghiaru, de unde nu se mai intórca cá Ioane, ci cá Ianesi, nu cá Stefanu, ci cá Pistuka, ori póte nici asia.

(Va urmá.)

Slomcut'a mare 8 Martiu.

Multu onorate Domnule!

In 26 Febr. a fostu respective s'a inceputu restauratiunea — si a decursu pana in 26 — in cele dóua dile primari desbatenduse mai multe cause interesante, éra in 28 a fostu alegerea amplotaiilor:

Alegerea vice-capitanului si a procurorului s'au amanatu pana in 24 Martiu, — éra dintre cei alesi amu onóre a ve inregistra pe urmatorii: notariu primariu la politica Paulu Dragosiu, vice-notariu Franciscu Mihalca, presiedinte si asesore primariu la tribunalulu orfanalu s'au alesu d. Andreiu Medanu, asesoru alu II Petru Cosmutia, asesoru alu III Sig. Takáts, notariu Mihaiu Mihalca, ingineriu Oliveru Buda, fisicu Ioane Colceriu, submedici: Alexandru Colceriu si Ignatz Sándor, judi cercuali: Alexandru Popu de N. Nyires, Nicolae Popu, Iuliu Popu si Ioane Hoszu de Risztolcs, de perceptore municipalu Danielu Tiboldi, de ecactoru municipalu Ioane Cosmutia senioru, carele totudeodata e si controloru municipalu.

Capitanulu supremu Földvári cu deputatii Ios. Popu si Vasiliu Buteanu suntu dusi la Pest'a pentru recastigare tribunallulu.

Acestea suntu noutatile cele mai prospete din Chioru, cu cari ve potu servi cam de odata. —

— u — s — u.

Dela diet'a Ungariei.

Revenimu inainte de tóte a registra din sied. din 4 Martiu una confesiune a min. Wilh. Thót, care vrendu a nimici tóte argumentele aduse in contra proiect. legei de alegere se descarcá asupra d. A. Mocioni, care dise, ca proiectulu e facutu cu scopu de a supprime nationalitatea romana, fiinduca nu modifica censulu in Transilvani'a, si ca vre cu elu se asecure supremati'a natiunei maghiare si o spusa acum in dieta, ca elu nu néga, pentru ca in adeveru asia este, ca elu vre supremati'a natiunei maghiare. Nime nu dise ba.

In sied. din 5 Martiu se acceptá proiectulu electoralu cu votare nominale pentru desbatere speciale; din 392 deputati verificati 182 votéza pentru, 140 contra si 69 absentara, ér' presied. nu votéza. Apoi se pretende proiectulu de lege despre incompatibilitate, altulu despre impedecarea abuseriloru la alegeri; si se accepta propunerea comisiunei catu pentru proiectulu de incompatibilitate.

In 6 Martiu min. Lonyai presenta proiectulu pentru prelungirea dietei si a mandatului de deputatu dela 3 la 5 ani, care se va distribui intre deputati.

V. Thót min. de interne presenta proiectulu de incompatibilitate mandatului de deputatu cu oficiale publice afara de cele ministeriali. — Min. de justitia Bittó presenta unu proiectu de lege despre regularea procedurii penale privitória la competintia tribunalliloru si propune una comisiune de 9 insi pentru reportu.

In sied. din 7 Martiu se accepta propunerea comisiunei despre impedecarea abuseriloru la alegeri cu 169 in contra la 119 voturi

Dep. Iosifu Popu pretende a se pertracta si proiectulu lui de lege, spre a se infintia unu tribunalulu in districtulu Chióruului. Tisza sperianduse de multimea obiectelor pertractande inca in acésta sesiune, dice, ca ministrulu presied ar' fi facutu mai bine, déca ar' fi propusu, cá proiectele cele mai insemnate se se priméscá en bloc.

Aici imputa Majoros min. Lonyai, ca se ingrigesce numai de cumnati si de rudeniele sale; ér' in sied. de dupa amédi, care tienstú pana la 1/2 2 óre se incinse cerbicós'a opunere intre stang'a, care ocupá cu obiecte diverse tóta siedinti'a, pentru cá se nu póta veni la ordinea dilei legea de alegere, si drépt'a, care vre a osteni stang'a pana se va indupleca, inse in fine fú silita drept'a a redica siedinti'a. Ios. Popu presentase in scrisu una propunere pentru infintiarea unui tribunalulu in Siomcut'a mare in acésta siedintia.

In 8 éra se tiene sied. la 10 óre, care veni prefacuta in secreta si pe la 11 1/4 ér' publica, in care se decise a nu se tienstú sied. pana mani dela 10—3 óre; dér' la ordinea dilei, la legea de alegere, nu potú veni drépt'a, fiinduca stangele se unescu a o impedeca pana la finea sesiunei:

Incercarea de compromis

Intre stang'a si deakisti prin ministrulu Lonyai se deochiá, fiinduca deakistii nu voru nici morti a face concesiunile pretense de stang'a, care fara ele inca respinse compromisulu.

Stang'a pretinse: se se reduca censulu pentru dreptulu de alegere catu se póte mai multu specialu si pentru Transilvani'a; se se admita una impartire proportionata a cercuriloru electorali; si regimulu se-si retraga procurarea de prelungire a periodului dietale pe 5 ani.

Drépta, cu tóte, ca i consulta unii si altii, nu vre odata cu capulu a cede prelungirea, pentru cá se fia la carma ér' ea la innoirea pactului dualisticu facutu pe 10 ani, cari decurgu in 1877. Acum maioritatea in casu ce stang'a ar' procede a mai repeti impedecarea ordinea dilei, adica a desbaterei speciale a legei de alegere si a prelungirii terminului dietei pe 5 ani, ea amenintia ca va dechiara siedintiele in permanentia, si stang'a nu se, nu se sparia, ergo nu e gluma.

„Kelet“ organulu gub. din Clusiu, continua cu: „Alea jacta est“. Resbelulu parlamentariu se va continua, pana candu dreptatea (?) si dreptulu (?) va reporta victoria; si „Kol. Közl.“ premite asia: „Casulu acesta e straordinariu si in state constitutionali numai atunci s'a indatinatu a se arata, candu ventósele revolutiunei scutue din titini usile camerei tieriei. In astfeliu de tempuri minoritatile arunca frenulu patimeloru“ scl. si, si abia prurmpu pe vreuna cale, care duce la ceva mai bunu.

„Magyar Polgár“ sub titulu: „Éca-ne cadiuti“

. . . are motto lui Vogt, definitiunea absolutismului: „Cetatianulu se asculte de porunci; se lucre, cá se póta solvi contributiunea; se créscá copii, cá se póta da ostasi; dér' inainte de tóte se-si tiena gur'a“. Si apoi in art. incepetoriu se vaiera, ca acum au ajunsu civii patriei la bat'a de cersitoriu, cu tóte nevoile dupa gutu. La ce se incordá, dice, partit'a gub. pana adi. Auditi voi cetatiani maghiari; auditi coruptiunea, si cum suna lantiulu absolutismului ascensu pe campulu constitutiunei? scl. si:

„In contra propriului teu sange trebuie se te lupti! destéptate si te pune in linia, pentru ca: tempulu e de facia: **Acum or' nici odata!**“

Ultim'a farmitura de dreptu autonomu cade victima mamonului, patriatului si nepotismului, care si a scrisu pe flamura sclavi'a din motto. Mai incolo:

„Pana acum ne amu incrediutu si ne amu insielatu! Una parte din sangele nostru ne a insielatu — asta ne dóre!“ — Fericiti, cari din periclulu altora capeta minte! —

„Numele cetatianului de adi incolo e batujocura, derisiune, ironia: a devenitu sclavulu despotismului (az önkény rabszolgája lett“; apoi enumera periclele: ca pe reprezentantii orasianesci nu i va mai alege cetatianulu, ci in patri'a natale va fi strainu, ca-ce facia cu virili va fi totu in minoritate; censulu ei perde dreptulu de alegatoriulu, devenindu victima sistemii ce s'a viritu cá raculu in corpulu statului, care cu unsórea lui ingrasia ciurdele de officianti creati de ei s. a. Totu acésta vorba porta si celelalte diurnale stangace, ér' cele guvernementali striga, ca acolo e dreptatea si dreptulu, unde e maioritatea si numescu scandalu pornirile stan-

gei. Ferice de cei ce știu profunziu judeca de timpuriu! —

Stang'a la 3000 de persoane din totu regatulu și din Transilvani'a adunata in Pest'a tiendu in 10 șiedintia pentru a se constitui, organisa și disciplina preste totu pentru alegerile viitorie. Ghiczy fũ alesu cu entusiasmu de presiedinte. Tisza dovedi necesitatea urgenta de a se organisa. Se primi proiectulu lui, cá la centru in Pest'a se fia unu comitetu centralu și alte prin tiéra, care și fũ alesu. Kossuth fũ cu entusiasmu pomenitu (boemii inca pledéza, cá Kossuth se vina a casa se se puna in fruntea stangei). Adunarea a decisu a da una petitiune la dieta, in care cere, cá se nu se primésca legea de alegere, nici prolongarea period. dietei pe 5 ani. Banchetu, Kossuth redicatu pana in nori, prin telegrafu fũ salutatu. Séra conductu de tortie la Ghiczy, Tisza, Jokay și Csernátöny.

Partit'a gub. se mai tocmesce, numai periodulu de 5 ani se se primésca, stang'a nu le mai crede mai multu. Ati veduti?! Ati auditu?! Credibililor?! — Maghiarulu la arist. maghiaru nu mai crede, și servillii și ticalosi mari'a ta, voru scóte o mai intiortiolata cu: na nemica, tiene bine, numai se te mbucu pe tene. — Partita politica nationale disciplinata, pe facia, și lupta franca, la postulu ce ni se cuvine! —

In Cislaitani'a totu cam asia se frementa suprematismii centralisti, și cu tóte, ca c. Andrásy le aratá munti de auru din sprijinulu imprumutatu alu dualismului, in fine voru trebui seintieléga, ca probele loru suntu numai nescé spasuri ce nascu inchipuiri, cari nu se potu realiza. Candu tóte tierile și popórele -și voru intende man'a la olalta cu multumire și fratia neșignita, atunci se va reintorna și pacea interna in Austri'a.

In senatu se debatũ bugetulu și se primi pe an. 1872 cu 353 $\frac{1}{2}$ milioane spese și 353 $\frac{1}{2}$ mil. venite, și inca in a trei'a citire.

Despre instructiune s'au luat mesuri a imbunatatii scólele pedagogice și a da ocașiune docentiloru a se perfeciona, prin instructiunea de adulti.

Dalmatiei se puse in bugetu cu 10 mii mai multu spre scopulu instructiunei. Propunerile resolutiunei pentru a desparti universitatea din Prag'a intre cehi și nemti, pentru redicarea de universitati in Cernauti și Moravi'a și una academia de drepturi in Triestu, in Salisburgu una facultate de medicina inca s'au primitu fara opuneri.

Óre universitatea in Cernauti se va face cá si cea din Clusiu cu total'a ignorare a limbei romane? Séu cu o scotere de ochi pentru romani cu unu postu de profesoru pentru literatur'a romana? Atunci toti cavalerii nostri romani voru afla una trista condamnatiune, ca se voru multiami a li se face oficin'a germanisarei ulterioare la vétra, din fondulu romanu pentru propagarea germanismului, cum o facu maghiarii pentru magyaromanismu. Dér' se nu primésca pamentulu pe ómenii cei lasi in punctulu acesta, ci se ne ajute cerulu, cá cu totii se ne inaltiamu paladiulu ecșistintiei și prosperarei nóstre politice, care e scól'a academica și universitatea!

Ce diceti d. min. Tell? Dvóstra abia incepurati cu 4 scóle normale pentru pedagogi și nu ve temurati de Ddiu și de blastemele viitorului a le cassa, pre candu strainii -și inmultiescu astfelu și mai mari, mai costisórie institute, cu tóte, ca au inca multe de aceste!!! Ce va impinsu la acésta mesura? Economí'a? Este economia nationale acésta a intrebuintia vr'o cateva mii de galbini spre a da viétia spirituale romanului, cá se nu remana prostu și machin'a tuturor veneticiloru mai invetiati? Numai invetiatur'a poporului ve va mantui de jidanime, și dvóstra! Dér', Ddiu se ve indrepte cararile!!! — ca su fórté periculóse inaltiarei fericierei Romaniei, cá tiéra romana, care fara scoli normali va ingenunchia inaintea strainiloru. Or' asta vreti?! —

Cronica esterna.

Din afara avem a anuncia, ca Thiers, presied. republicei franceze e decisu a forma unu ministeriu strictu republicanu, fiinduca acesta se clatina. — Agitatiunile monarchiste s'au deochiatu. „Memor. diplomaticu“ dice, ca Rusi'a și ar' fi sprimatu Prusiei dorinti'a pentru catu mai curund'a desiertare a ocupatiunei. —

Mazzini, eroulu libertatei republicane, a repausatu in 10 Martiu la Pis'a. —

Pórt'a facuse intrebare la Rusi'a: ce cugeta cu armarea celor 25 vase navigabile pe Marea négra, și primi respunsu, ca numai pentru deprindere ajustá aceste vase. Rusi'a inse -și continua politic'a in orientu și de cea panslava nu se lasa, testamentulu lui Petru marele i e normativulu. — Turci'a se caiesce, ca n'are sprijinulu celu avũ in Franci'a și tremurandu astépta dile de periculu și face imprumutu de 7 $\frac{1}{2}$ mil. și vre se-si multiamésca nationalitatele. —

Pe Anthimos, episc. din Viddin, alesu de e-sarchu de bulgari, l'a intaritu Sultanulu cá atare prin Irade imperatésca. —

In Romani'a se facu colecte marinimóse pentru ajutoriu la liberarea teritoriului francezu. Pana acum se afla subscrise 100 mii. Simpathi'a dovedita prin fapte va cresce in cedrulu vietiei latine comune. —

„La Confederazione latina“ se ocupa mereu de problem'a prefaceri in corpu a ideei acestei salutarie pentru tóta Europ'a. —

Varietati.

Insciltiare.

Duminec'a in 5/15 Martiu a. c. la 10 $\frac{1}{2}$ óre a. pr. se va tiene prim'a șiedintia publica a societatei studentiloru romani din Brasiovu in sal'a gimnasiului

Ordinea dilei:

1. Reportu despre starea societatei.
2. Pahodna Sibyr, poesie de V. Alexandri. Declamatiune.
3. Invasiunea mongoliloru in tierile nóstre. Disertatiune.
4. Canele și catielulu, fabula de Gr. Alessandrescu. Declamatiune.
5. Depinde omulu de sórte, séu omulu -și creadia sórtea? Cestiune controversata.
6. Monologulu din jidovulu ratacitoriu de G. Baronci. Declamatiune.

Presiedinte: Ionu C. Tacicu. Secretariu: M. C. Sa'vulescu.

Continuare

din Nrulu 13 alu „Gazetei Transilvaniei“.

La fondulu Reuniunei femeiloru romane din Brasiovu au mai contribuitu urmatorii m. o. domni: Alexandru Siotropa din Naseudu 1 fl. 50 cr., Paulu Paicu 5 fl., rsm. dd. Ioane Fekete-Negrutiu can. 1 fl., Const. Papfalvi can. 1 fl., Ioane Pamfilii can. 1 fl., Simeone Popu Matheiu notariu consistorialu 1 fl., Dr. Victoru Mihali secretariu metrop. 1 fl. Sum'a 11 fl. 50 cr. Transportu din Nr. 13 alu „Gaz. Trans.“ 112 fl. 50 cr. Sum'a totala 124 fl. v. a. S'au transpusu onor. comitetu alu Reuniunei fem. rom.

In numele comitetului arangiatoriu: Petru Oprisiu.

— (Fondulu de teatru.) In 29 Febr. tienu comitetulu societatei șiedintia sub presiedintia d. Iosifu Hodosiu, secret. Ios. Vulcanu, cassariu V. Babesiu, membrii: Alex. Mocioni și Al. Romanu; și din repórté s'a constatat, ca fondulu sta in bani gat'a depusi in cass'a de pastrare 2333 fl. 32 cr., in oblig. 600 fl., capitalulu subscrisu dér' inca nerespunsu 12.128 fl. și 1200 franci. —

Bibliografia.

La intrebarile care ni se facu din unele parti despre dictionarie și gramatice romano-unguresci și ungueresci-romaneseci, ne aflamu in stare se informamu numai despre cele ce cunóscemu noi.

Dictionariulu maghiaru-romanu alu lui Georgie Baritiu. Brasiovu.

Gramatica ungaro-romanésca, de canoniculu Ioane Negrutiu. Blasiu. II edit.

Gramatica romano-ungurésca de profesoru Octaviu Baritiu. Naseudu. II edit.

Vocabulariu micu maghiaru-romanescu, de Octaviu Baritiu.

Gramatica maghiaro-romanésca, de Andreiu Cosma, in Zelau (Zilah).

Altele nu cunóscemu; suntemu inse siguri, ca voliendo seriosu clasile superiori a-si invetia limbele unii dela altii, atunci curendu voru mai esĩ inca și alte opuri de acestea.

Tóte acestea se potu trage séu de a dreptulu dela auctori, séu și dela diverse librarii, precum:

In Brasiovu: H. Zeidner.

„Sibiiu: Julius Spreer (Sam. Filtsch), unde se afla și unu numeru considerabile de carti romaneseci din mai multe specialitati, pentru care se dá și catalogu tiparitu, destulu de bogatu.

In Clusiu: Ioane Stein.

Ladisl. Demjén.

In Maramuresiu-Siget: Librari'a Paulu Kibling.

In Aradu: Fratii Bettelheim.

In Lugosiu: Iosifu C. Kremann.

Nr. 28 — 1872.

1 — 3

Edictu.

Gavriile Sinveliu (Bistritianu) din Zagr'a, in districtulu Naseudului in Transilvani'a, carele din lun'a lui Augustu 1867 a parasitu cu necredintia pe legiuit'a sa socia Dochi'a, nascuta Morariu, ducunduse in Romani'a, se provoca prin acésta in terminulu prescristu in lege, adica intr'unu anu și o di dela datulu de diosu, a se presentá la subscriusulu scaunu vicariale, ca-ci la din contra se va pertractá de catra forulu matrimoniale competinte procesulu divortiale, intentatu de catra parasit'a sa socia și fara de densulu.

Dela scaunulu vicariale alu Rocnei din Transilvani'a.

Naseudu in 5 Martiu 1872.

Gregoriu Moisilu m/p., vicariu episc. foranenu.

P. S. Onorat'a Redactiune a „Romanului“ din Bucuresci este rugata, a publicá acestu edictu și in „Romanulu“ și a ne tramite contulu inseratului pentru platire. Idem.

Nr. 4050.

2 — 3

Anunciu.

Directiunea generala a telegrafeloru și posteloru romane.

Avendu necesitate de 1840 stalpi pentru lini'a din Ploiesci la Predealu, se publica licitatiune orala la acésta directiune, prefectur'a de Prahov'a și sub-prefectur'a de Campina sub conditiunile urmátórie in diu'a de 25 Martiu st. v.:

1. Dimensiunea stalpiloru: 8 metri lungime, periferi'a la verfu 50 centimetre, la radecina 70 centimetre, curatiati și la radecina parliti de 2 metri.

2. Cautiunea provisoria va fi de 2000 franci, ér' la facerea contractului 20% din valórea contractata.

3. Predarea se va face in terminu de dóue luni dupa inchiarea contractului cate 42 stalpi la fiacare cantonu in faci'a unei comisii delegata de directiunea generala.

4. Plat'a se va efectué dupa predarea stalpiloru și primirea loru din partea comisii in terminu de cincispredece dile.

5. In casu de ne indeplinirea conditiuniloru contractului directiunea este in dreptu a-si procurá stalpi cu ori-ce pretiu va gasĩ in comptulu cautiunei depuse.

Directoriu generalu:
G. Lahovari.

Cursurile

la bursa in 14 Marte 1872 stá asia:

Galbini imperatesci	--	--	5 fl. 28	cr. v. a.
Napoleoni	--	--	8 " 80	" "
Augsburg	--	--	109 " —	" "
Londonu	--	--	110 " 70	" "

Redactoru respundietorin

IACOBU MURESIANU.

Editiunes: Cu tipariulu lui

IOANE GÖTT și fiu HENRICU.